

2002 / I

STUDIEPLAN

Semesteremne i kristendoms-, religions- og livssynskunnskap (SKRL)

10 vekttall videreutdanning for lærere

50073

DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULTET

DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULTET

STUDIEPLAN

Semesteremne i kristendoms-, religions- og livssynskunnskap SKRL

10 vekttall videreutdanning for lærere

Utgave 2002/I

INNHold:

Innledning	s. 3
Målgruppe	s. 3
Forholdet til rammeplan og skolefag	s. 3
Estetisk tilnærming	s. 3
Emnestruktur og vektning	s. 3
Opptak og kompetanse	s. 4
Mål	s. 4
Innhold og litteratur	s. 5
Del 1	
Faglig og didaktisk innføring	s. 5
Andre religioner og livssyn	s. 6
Etikk og filosofi	s. 7
Del 2	
Bibelen	s. 8
Kristendommens historie	s. 10
Kristen livstolkning i dag	s. 11
Arbeidsformer	s. 13
Vurdering	s. 13
Godkjente hjelpemidler.....	s. 13
Vedlegg:	
1. Utvalgte forskrifter	s.14
1.Studentenes plikter og rettigheter	s.14
2. Forskrifter for eksamenskandidater	s.14
3. Forskrift for klagebehandling	s.16

Det teologiske Menighetsfakultet
Gydaskvei 4 - Postadresse: Boks 5144 Majorstua, 0302 Oslo - Tlf.22 59 05 00
<http://www.mf.no>

Innledning

Målgruppe

Målgruppen for Semesteremne i kristendoms-, religions- og livssynskunnskap (SKRL) er primært allmennlærere med utdanning fra tiden før innføringen av Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen (L97). Det er lærere som trenger å kvalifisere seg bedre i forhold til skolefaget eller vil skaffe seg grunnlag for videre studium. Videreutdanningen er særlig aktuell for lærere som fra før bare har grunnutdanning på dette fagområdet, dvs. 5 vekttall i kristendoms-kunnskap med livssynsorientering. Men målgruppen omfatter også lærere som har videreutdanning fra fagområdet kristendoms-kunnskap, religionshistorie eller livssynskunnskap fra før innføringen av L97. For disse studentene vil videreutdanningen gi faglig og didaktisk oppdatering i forhold til skolefaget KRL, men de må regne med at det kan bli noe overlapping i forhold til tidligere videreutdanning. Studiet er åpent for alle som kvalifiserer for opptak (se s. 4).

Forholdet til rammeplan og skolefag

Læreplanen for SKRL er utarbeidet på grunnlag av departementets rammeplan for videreutdanning i kristendoms-kunnskap med religions- og livssynsorientering (VU-KRL 1, 10 vekttall, KUF 12.06.97).

Faglig og didaktisk vil semesteremnet ta utgangspunkt i skolefaget KRL og Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen (L97). Fagemnene og fagperspektivene i skolefaget vil stå sentralt. Det blir lagt vekt på emner som er nye i forhold til tidligere lærerpraksis og lærerutdanning. Dette gjelder særlig emner fra religions-kunnskap og fra etikk og filosofi. Samtidig blir det lagt vekt på de nye faglige og didaktiske perspektivene på det kristendomsfaglige lærestoffet, og på nye emner innenfor dette lærestoffet. Fagkomponentene i semesteremnet har fått en vektning som svarer til skolefaget KRL.

Estetisk tilnærming

I skolefaget KRL blir det lagt særlig vekt på estetisk tilnærming til lærestoffet. Religiøst liv har til alle tider vært knyttet til ulike estetiske uttrykksformer. Det kultiske livet har utfoldet seg gjennom kroppsbevegelser/dans, dramatiske uttrykk, musikk, bildekunst og arkitektur. Estetiske uttrykk gir anledning til sanselig opplevelse og erkjennelse som ord alene ikke kan gi. Slik opplevelse og erkjennelse krever at en er åpen for et møte med de estetiske uttrykkene.

Emnestruktur og vektning.

Hovedemnene i planen og vekttallene de har fått, framgår av denne oppstillingen:

Faglig og didaktisk innføring	1
Bibelen	2
Kristendommens historie	2
Kristen livstolkning i dag	1

Andre religioner og livssyn	2,5
Etikk og filosofi	1,5

Denne oversikten gir ikke noe samlet bilde av hvordan fagdidaktikken og den estetiske dimensjonen er vektlagt. Grunnen til det er at stoff fra disse områdene er integrert i de andre hovedemnene. Det er også grunn til å understreke at det inngår etikk i flere av hovedemnene, ikke bare i emnet "Etikk og filosofi". "Kristen livstolkning i dag" tar opp kristen etikk, og "Andre religioner og livssyn" tar opp etikken i ulike religioner og livssyn.

Opptak og kompetanse

Vilkår for opptak er generell studiekompetanse, ev. realkompetanse for studenter over 25 år. SKRL-studiet gir grunnlag for lønns- og fagkompetanse.

For lærere som har kristendomskunnskap som en del av lærerutdanningen eller eksamen i kristendomskunnskap/mellomfag før 1997, gir semesteremne i KRL 10 vekttall videreutdanning i faget KRL. SKRL kan også inngå som første del av grunnfagstudiet. En kan bygge opp grunnfagskompetanse ved å kombinere semesteremnet med den andre 10-vektallsenheten i grunnfaget (KRL 2).

Mål

Gjennom studiet av semesteremnet skal studentene

- bli fortrolige med ideen bak skolefaget og med de nye faglige og didaktiske utfordringene i skolefaget
- bli bedre i stand til å legge faget til rette pedagogisk for elever med ulik bakgrunn i religion og livssyn, og til å formidle lærestoffet på en levende måte
- tilegne seg grundig kjennskap til Bibelen og til kristendommen som kulturarv og som levende kilde for tro, moral og livstolkning
- tilegne seg kjennskap til andre religioner og livssyn som levende kilde for tro, moral og livstolkning
- tilegne seg kjennskap til etikk og filosofi, og bli fortrolige med det verdigrunnlaget som norsk skole bygger på
- få erfaring med estetiske uttrykk for religioner og livssyn, og kunne legge til rette for estetisk opplevelse i skolen
- utvikle forståelse, toleranse og respekt mellom mennesker med ulike oppfatninger i tros- og livssynsspørsmål, og øve opp evnen til dialog og til selvstendig og kritisk vurdering i spørsmål som gjelder religion, livssyn og etikk

- stimuleres til personlig vekst, til avklaring av egne tros- og livssynsspørsmål og til utvikling av yrkesetiske holdninger

Innhold og litteratur

Den oppførte litteraturen tolker studieplanen når det gjelder omfang og fordypningsgrad. Tilfanget av pensumlitteratur er i prinsippet åpent. Det betyr at en student kan legge opp annen litteratur med tilsvarende eller større omfang og fordypningsgrad. Fagseksjonene skal godkjenne litteratur som er valgt i stedet for den som er oppført nedenfor. En må søke skriftlig om slik godkjenning senest en måned før eksamen.

Litteratur merket * er trykket i kopisamling som fås kjøpt i MFs litteraturtjeneste.
Litteratur merket L er bokkopi som fås kjøpt i MFs litteraturtjeneste.

DEL 1

Faglig og didaktisk innføring

(1 vekttall)

Dette hovedemnet skal gi en faglig og didaktisk innføring i skolefaget, med særlig vekt på det som er nytt i faget. Til grunn for hovedemnet ligger departementets plan for 21 timer etterutdanning i kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering (KUF 20.mars 1997).

DELEMNER

- Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap: skolefagets oppgave og egenart
- Tekst og fortelling i kristendommen og andre religioner
- Identitet og sosialisering
- Religionenes estetiske uttrykk
- Respekt og dialog
- Kristne og humanistiske verdier

LITTERATUR

- * Sidsel Lied: Jeg fant, jeg fant... en bibeltekst. Eleven som forsker og kunstner. Oslo: IKO-forlaget 1996, s.22- 40
Mogstad, S.D.: Fag, identitet og fortelling. Oslo: Universitetsforlaget 2.utg.1999 , kap.1-3, 5-11

Andre religioner og livssyn (2,5 vekttall)

Studiet av dette hovedemnet skal kvalifisere for å undervise om religioner og livssyn på en levende måte. Samtidig skal det gi økt trygghet i møte med elever fra ulike religioner og livssyn. Studiet skal gi kunnskap om religioner og livssyn både ut fra deres selvforståelse og ut fra en vitenskapelig synsvinkel. Religioner og livssyn skal presenteres ut fra sine egne rituelle og estetiske uttrykksformer, og på bakgrunn av egne fortellinger og andre sentrale tekster.

Stoffet skal settes inn i et sammenlignende perspektiv, slik at studentene lærer å se både det som binder religionene og livssynene sammen og det som skiller dem fra hverandre. Studentene skal bli kjent med religioner og livssyn slik de fremstår internasjonalt og i Norge, i fortid og nåtid. De skal også tilegne seg et visst kjennskap til hvordan det er å vokse opp innenfor ulike religioner/livssyn.

DELEMNER

- God kunnskap om jødedom, islam, hinduisme og buddhisme: historie, tekster, lære, etikk og praksis i dag
- Kjennskap til høytider, symboler og religiøst liv, og til sosialisering av barn inn i ulike religioner
- Kjennskap til bilder/bildeforbud, ornamentikk og arkitektur som uttrykk for religiøst liv
- Kjennskap til innvandrerreligiøsitet
- Oversikt over religionenes stilling i Norge
- Kjennskap til nyreligiøsitet
- God kunnskap om humanisme og naturalisme
- Kjennskap til Human-Etisk Forbund: etikk og livsriter
- Fagdidaktikk: Arbeid med framstillingen av ulike religioner og livssyn i lærebøker i skolen.
- Forholdet mellom innenfra- og utenfraperspektivet i undervisningen.

LITTERATUR

a) Innledende spørsmål

- L Gravem, P.: Livstolkning, Prismet 6/96, s.235-261
* Smart, N.: Worldviews. Crosscultural Explorations of Human beliefs, New Jersey 1995, s.35-57
Aadnanes, P.M.: Livssyn, Tano: Oslo 1992, s.9-18 og s.35-47

b) Religionskunnskap

- Arlebrand, H.: Det ukjente. Om okkultisme og åndelighet i en ny tidsalder. Luther: Oslo 1993, s.71-151 og 185-225
Rian, D. og Eidhamar, L.G.: Jødedommen og islam, Kristiansand S: HøyskoleForlaget 2.utg.1999, kap 2.1 - 4.9 (ekskurs, rammer og fotnoter er ikke eksamenspensum)
Jacobsen, K.A. og Thelle, N.R.: Hinduismen og buddhismen, Kristiansand S: HøyskoleForlaget Del 1, kap.1- 6 og Del 2, kap.2 - 6 og 10 (ekskurs, rammer og fotnoter er ikke eksamenspensum)

c) Livssynskunnskap

- Aadnanes, P.M.: Livssyn, Tano: Oslo 1992, s.48-108
L Human-Etisk Forbund: Humanisme - et livssyn (uten år, 6 sider)
* Krogseth, O.: "Hva er et humanistisk menneskesyn i Norge i dag?", i Ung Teologi 19 (1986), nr.1, s.3-14
* Stigen, A.: "Humanisme", i Humanist nr.2, 1987, s.22-29

Etikk og filosofi

(1,5 vekttall)

Dette hovedemnet er nært knyttet til hovedemnene Andre religioner og livssyn og Kristen livstolkning i dag. Deler av etikken er også plassert i hovedemnet Faglig og didaktisk innføring. Der skal studentene særlig arbeide med de kristne og humanistiske verdiene som L97 bygger på. Kristen livstolkning i dag og Andre religioner og livssyn legger vekt på sammenhengen mellom religion, livssyn og etikk. Denne problemstillingen er aktuell også i dette hovedemnet.

Studentene skal bli fortrolige med sentrale etiske begreper. De skal få kunnskap om ulike syn på forholdet mellom etikk, religion og livssyn, få kjennskap til forskjellige tilnæringsmåter (modeller) i etikken og bli fortrolige med sentrale kristne og humanistiske verdier. Gjennom arbeid med stoff fra filosofihistorien skal studentene bl.a. bli kjent med sammenhengen mellom kunnskapssyn (kunnskapsteori), menneskesyn og etikk. Studentene skal ha kjennskap til den enigheten som ofte foreligger mellom religioner og livssyn når det gjelder etikk. Men

de må også lære å se hvordan ulike standpunkter innenfor etikken kan ha sin rot i forskjellige livssyn.

DELEMNER

- Kjennskap til ulike tilnæringsmåter i etikken og til etisk metode
- Kjennskap til forholdet mellom person og institusjon i etikken
- Kjennskap til forholdet mellom etikk, livssyn og religion: ulike tradisjoner og begrunnelser for etikken
- Kjennskap til kunnskapssyn, menneskesyn og etikk i eldre og nyere filosofihistorie
- Fagdidaktikk: Kjennskap til verdiformidling i et flerkulturelt samfunn og til formidling av filosofi i skolen

LITTERATUR

a) Etikk og filosofi

Heiene, G./ S.O. Thorbjørnsen: Fellesskap og ansvar 2.utg.. Universitetsforlaget : Oslo 2001, s.27-47 og 98-128

Gaarder, J.: Sofies verden. Roman om filosofiens historie. Aschehoug: Oslo 1991 (eller senere), s.11-166, 294-331, 362-392, 417-458

b) Fagdidaktikk

- * Krogseth, O.: "Verdiformidling i et livssynspluralistisk samfunn", i Østnor, L.(red.): Mange religioner - en etikk? Universitetsforlaget: Oslo 1995, s.99-115

DEL 2

Bibelen

(2 vekttall)

Studiet skal gi grunnleggende kunnskap om Bibelen som helhet og om utvalgte bibeltekster, med hovedvekt på bibelske fortellinger og Bibelen som fortelling. Studiet skal også gi kunnskap om Bibelens tidshistoriske bakgrunn og sette studentene i stand til å foreta elementær tekstanalyse. Det vil også bli lagt vekt på noen sider ved Bibelens historie i vår kulturkrets.

Studiet av Bibelen vil være lagt opp i to deler, knyttet til de tradisjonelle teologiske disipliner Det gamle og Det nye testamente.

DELEMNER

a) *Det gamle testamente*

- Kjennskap til Bibelen som helhet, til grunnlaget for å tale om denne helheten og til kirkelig og pedagogisk bruk av Bibelen som helhet
- Kjennskap til sider ved Bibelens historie (samling, utbredelse, oversettelse)
- Oversikt over Israels historie og metodiske problemer knyttet til denne
- Oversikt over GTs historieverk og historiske noveller
- Kjennskap til følgende skrifter: 1.-4. Mosebok, Rut, Jona
- Kjennskap til utvalgte avsnitt fra disse bøkene (se pensumlitteraturen)
- God kunnskap om bakgrunn for og innhold i 1. Mosebok
- God kunnskap om følgende tekster fra 1. Mosebok - deres historiske bakgrunn, litterære karakterer og teologiske innhold: 1 Mos 2,4-3,24; 12,1-9

b) *Det nye testamente*

- Kjennskap til Bibelen som helhet, til grunnlaget for å tale om denne helheten og til kirkelig og pedagogisk bruk av Bibelen som helhet
- Kjennskap til sider ved Bibelens historie (samling, utbredelse, oversettelse)
- Oversikt over NTs ulike skriftgrupper/sjangre
- Kjennskap til evangeliens tilblivelse og det synoptiske problem
- Kjennskap til følgende skrifter: Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Apostlenes gjerninger og Johannes' åpenbaring
- Kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- God kunnskap om følgende tekster fra Matteus- og Lukasevangeliet - deres historiske bakgrunn, litterære karakterer og teologiske innhold: Matt 3,13-17; 8,23-9,8; 16,13-23; Luk 10,25-42; 15,1-32.

LITTERATUR

a) *Det gamle testamente*

Til: Bibelen som helhet og Bibelens historie:

Hvalvik, R. og Stordalen, T.: Den store fortellingen. Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning. Oslo: Det Norske Bibelselskap 1999 i følgende utvalg:

GTs kanonhistorie, s.19-24; Bibelens utbredelse og oversettelse, s.51-64 (felles med NT); Bibelen som helhet, s.385-470 (felles med NT)

Til: Oversikt over Israels historie og problematikk knyttet til denne:

Hvalvik og Stordalen: (se ovenfor), s.73-77

* Storøy: "Litteraturen og Israels historie", i (samme forf.): Ordet kommer nærmere. Innføring i Bibelen, Oslo: Verbum 1996, s.31-47

Til: Oversikt over GTs historieverk og historiske noveller:

Hvalvik og Stordalen: (se ovenfor), i følgende utvalg:
GTs historieverk, s.67-97; Historienoveller, s.98-106

Kjennskap til følgende avsnitt fra 1.-4. Mosebok, Rut og Jona:
Mosebøkene: 1 Mos 1:1-2:3; 6-9; 17 (hele); 22:1-19; 27 (hele); 2 Mos 1-3; 12-15; 32 (hele);
3 Mos 16 (hele); 4 Mos 14:1-35
Rut og Jona: hele bøkene leses

Til: God kunnskap om bakgrunn for 1 Mos og innhold i utvalgte tekster:
M.Kartveit (red.): Det gamle testamentet. Analyse av tekstar i utval, Oslo: Samlaget 1997,
følgende utdrag:
Berge, K. og T.Stordalen: "Innledning til Mosebøkene": hele (s.11-22)
Stordalen,T.: "Urhistorien": Generell innledning og avsnittet for 2:4-3:24 (s.23-35og
s.50-68)
Berge, K.: "Fedrehistorien": Generell innledning og avsnittet for 12:1-9 (s.80-
94)(103-113).

b) Det nye testamente

Hvalvik, R. og Stordalen, T.: Den store fortellingen. Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning. Oslo: Det Norske Bibelselskap 1999 i følgende utvalg:
NTs kanonhistorie, s. 32-45; Bibelens utbredelse og oversettelse, s.51-64 (felles med GT); Evangelienes tilblivelse, s.176-200; Matteusevangeliet, s. 211-222;
Lukasevangeliet, s. 222-232; Apostlenes gjerninger, s. 248-263; Johannes' åpenbaring, s.368-382; Bibelen som helhet, s.385-470 (felles med GT).
Skarsaune, O.: Kristendommens jødiske rødder 1, København: Credo Forlag 1996
s.11-22, 51-56, 63-110 (klammetekster er ikke pensum)
Kvalbein, H.: Matteusevangeliet, bind I-II (Bibelverket), Oslo: Luther forlag 1989-90;
Bind I, s. 102-108; 226-236; 252-263; Bind II, s. 63-75. (Også utgitt som
pocketutgave i ett bind: Kvalbein, H.: Fortolkning til Matteusevangeliet, Oslo: Luther
Forlag 1998, samme sidetall)
Kvalbein, H.: Godt budskap for fattige. Tekster fra Lukasevangeliet, Oslo: Lunde Forlag
1981, s.57-69 og 86-97

Kristendommens historie

(2 vekttall)

En kan ikke forstå det historiske grunnlaget for kristendommen bare gjennom arbeid med Bibelen. Kristendommen er formet og formidlet gjennom en lang og mangfoldig tradisjon. I skolefaget skal elevene arbeide med kristendommens historie med hovedvekt på religiøst liv og religiøse uttrykk i ulike tidsepoker. Studentene skal lære å arbeide med hovedemnet ikke bare gjennom tekster som handler om kristen tro og kristent liv, men også gjennom bilder, arkitektur og musikk.

DELEMNER

- Oversikt over kirkens historie i oldtiden, middelalderen og reformasjonstiden
- Kjennskap til hvordan tro og fromhet i disse periodene kommer til uttrykk i kunst, musikk og arkitektur
- Kjennskap til monastisk kultur og helgentradisjoner
- Fagdidaktikk: Arbeid med bilder, arkitektur og musikk fra kristendommens historie

LITTERATUR

Chadwick, O.: Historien om den kristne sivilisasjonen, Oslo: Aschehoug, 1997, s.1-183; 196-239.

Wilson-Dickson, A. Musik i kristen tradition. Från tempel och katedraler till kyrkor och torg, Stockholm: Verbum 1996, s.24-63; 72-77; 84-100; 110-117

Danbolt, G. og M. Kjerschow, Billedspor 1, Oslo: Tell forlag, 1996, s. 90-99; 114-149.

L Haanes, V.: Fra kristendommens historie: Klosterliv i middelalderen – Reformasjonen, Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet 2001

* Haanes, V.: "Ta eksempel av deres tro. Fra helgenlegende til historisk kritisk forskning", Prismet 47 (1996) nr. 2, s.55-62.

Kristen livstolkning i dag

(1 vekttall)

Kristen tro og livstolkning møter vi også i de to foregående hovedemnene. Men der er perspektivene først og fremst historiske. I dette hovedemnet blir det lagt større vekt på et systematisk studium av kristen tro og etikk i dag.

Studiet skal gi oversikt over kristen tro og etikk som livstolkning, og sette kristen tro og etikk i forhold til aktuelle livsspørsmål. Som utgangspunkt skal studentene få kjennskap til luthersk kristendomsforståelse og kjenne innholdet i den apostoliske og den nikenske trosbekjennelsen og i Luthers lille katekisme. Studentene skal også arbeide med nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning.

Delemner som omhandler etikk, er plasserte både under dette og de to neste hovedemnene. En del etikk er også med i den faglige og didaktiske innføringen. I dette hovedemnet blir det lagt størst vekt på det som er karakteristisk for kristen etikk. Etikk forstått i lys av kristen tro og tradisjon blir satt i forhold til andre former for etikk.

DELEMNER

- Kjennskap til kristen tro og etikk som livstolkning med utgangspunkt i den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse og Luthers lille katekisme
- God kunnskap om bruk av Bibelen i dogmatikk, det kristne gudsbilde og til kristen forståelse av forholdet mellom Guds åpenbaring og menneskelig religiøsitet

- God kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og dens forhold til andre former for etikk
- Kjennskap til nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning
- Fagdidaktikk: Arbeid med kristne høytider og salmer i skolen

LITTERATUR

a) Kristen tro og livstolkning

Den apostoliske og den nikænske trosbekjennelse, i A.Brunvoll: Den norske kirkes
bekjennesskrifter, Oslo: Lunde forlag 1972 eller senere, s.17-25 *eller* i J.O.Mæland
(red.): Konkordieboken, Oslo: Lunde forlag 1985 eller senere, s.15-18

Luthers lille katekisme, i A.Brunvoll: Den norske kirkes bekjennesskrifter, Oslo: Lunde
forlag 1972 eller senere, s.98-148 *eller* i

J.O.Mæland (red.): Konkordieboken, Oslo: Lunde forlag 1985 eller senere, s.277-295

L Gravem, P.: Livstolkning. Prismet 6/96, s.262-273

Henriksen, J.-O.: Guds virkelighet, Oslo: Luther forlag 1994, s.32-33 og 38-86

Jensen, O.J.: Katekismens teologi, Oslo: Credo 1994, s.37-71

* Schumacher, J.: "Svein Ellingsen og "Det skjulte nærvær"", i Salmespråk - kunst og
kommunikasjon. Svein Ellingsen-seminar på Norges Musikkhøgskole, Oslo: Verbum
1992, s.59-66

* Hansen, K.M.: "Skapelsestankens livsforståelse i Svein Ellingsens salmediktning", i
Salmespråk.. (se ovenfor), s.73-81

b) Kristen etikk

Heiene, G./S.O. Thorbjørnsen: Fellesskap og ansvar 2.utg. Universitetsforlaget: Oslo 2001,
s.19-26 og 48-97

Jensen, O.J.: Katekismens teologi, Oslo: Credo 1994, s.75-90

c) Fagdidaktikk

Jfr. Faglig og didaktisk innføring (Studieplanen s.6)

Arbeidsformer

Generelt er det viktig at en benytter arbeids- og studieformer som også setter lærerne bedre i stand til å utføre undervisningsoppgavene i skolefaget. Slike arbeidsmåter bør mest mulig være en integrert del av arbeidet med de ulike hovedemnene i studiet. Innsiktningen mot utøvelsen av undervisningsoppgaver er særlig viktig i forhold til de nye perspektivene og det nye lærestoffet i skolefaget KRL. Som i L97 er det f.eks. et viktig prinsipp at en skal arbeide med kristendommen og med andre religioner og livssyn ut fra de samme pedagogiske prinsippene.

Arbeidsformene består i det vesentlige av fellesforelesninger og selvstudium, men kan også omfatte frivillig oppgaveskrivning. Lærerne kan svare på faglige spørsmål via e-mail. Studentene har adgang ved egen brukerkode til fakultetets internettbaserte undervisningsstøtte (Stylos). Studentene oppfordres til å danne egne kollokviegrupper.

Vurdering

Eksamen består av to skriftlige deksamener, hver på 4 timer. Det blir gitt et oppgavesett til hver deksamener. Når studiet blir gjennomført på ett semester, blir eksamen avlagt som en prøve på 8 timer. Når studiet blir gjennomført over to semestre, kan det avlegges en deksamener ved slutten av hvert semester. Karakterutskrift blir tilsendt etter at den siste prøven er bestått.

Første deksamener omfatter de tre først hovedemnene i planen: Faglig og didaktisk innføring, Andre religioner og livssyn og Etikk og filosofi, til sammen 5 vekttall. Andre deksamener omfatter de tre siste hovedemnene: Bibelen, Kristendommens historie og Kristen livstolkning i dag, til sammen 5 vekttall.

Godkjente hjelpemidler

Bibelen i følgende utgaver:

Bibelselskapet 1978, 2. utg. 1985 (eller senere), bokmål og nynorsk.

Norsk Bibel 1988 (eller senere), bokmål og nynorsk.

Bibelselskapet, bokmål 1930 og nynorsk 1938 (eller senere).

Synopse:

Evangelie-synopse, Bibelselskapet 1993

Bibelordbok i følgende utgaver:

Ord i Bibelen (til NO 78/85), Oslo 1986 (bokmål) og 1992 (nynorsk)

Bibelord (til NB 88), Oslo 1992

Bibelordbok, bokmål ved K.G., Oslo 1934 (eller senere)

Ordbok for Det nye testamente, nynorsk ved E. Lehmann, Oslo 1955

Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen

Hjelpemidler må studentene selv bringe med på eksamen.

Alle hjelpemidler skal være uten notater.

Vedlegg 1

Utvalgte forskrifter

1. STUDENTENES PLIKTER OG RETTIGHETER

Den som blir innskrevet som student ved Menighetsfakultetet, er automatisk også medlem av Studentsamskipnaden, med de plikter og rettigheter dette innebærer.

Frister for oppmelding til eksamen o.l. blir kunngjort i forelesningskatalogen.*

Studenter som avbryter sitt studium for mer enn ett semester eller for godt, skal sende skriftlig melding om dette til fakultetet.

En student som har gjort seg skyldig i grovt brudd mot de bestemmelser som gjelder på fakultetet eller i uverdige adferd som i betydelig grad kan skade fakultetet i det allmenne omdømme, kan utvises for en tid eller for alltid.

2. FORSKRIFTER FOR EKSAMENSKANDIDATER

Oppmelding til eksamen, annullering av oppmelding

Oppmelding skjer skriftlig via semesterregistreringsarket.* For å få melde seg opp til eksamen, må en ha betalt semesteravgift.

Annullering av eksamensoppmelding må skje skriftlig og mottas innen en uke før prøven i vedkommende fag.

Studenter som ikke møter til eksamen eller trekker seg etter annulleringsfristens utløp, regnes for å ha fremstilt seg til eksamen når gyldig forfallsgrunn ikke foreligger.

Alminnelige bestemmelser ved eksamensprøver

a. Eksamenskandidatene må møte i god tid før prøven, og i tilfelle sykdom eller annen hindring melde fra om dette så snart som mulig. Om noen møter fram først etter at oppgaven er opplest/utdelt, kan vedkommende ikke delta i dagens prøve, men kan etter søknad gis adgang til å gå opp til utsatt prøve.

b. Ingen notater må medbringes eller nyttes ved prøvene.

c. Under prøven må ingen form for meddelelse finne sted mellom eksamenskandidatene uten gjennom inspektør.

*Deltidsstudentene med undervisning fredager/lørdager blir automatisk oppmeldt til eksamen ved innbetaling av semesteravgift.

- d. Ingen eksamenskandidat må forlate sin plass under prøven unntatt når vedkommende går ut sammen med en inspektør. En inspektør kan følge høyst 2 personer av gangen ut av eksamenslokalet.
- e. Ingen eksamenskandidat må forlate eksamenslokalet før tidligst en time etter at oppgaven er opplest/utdelt.
- f. Ved opphold utenfor eksamenssalen må ingen samtale om oppgaven eller overhodet om teologiske emner finne sted, verken med inspektøren eller mellom eksamenskandidatene innbyrdes.
- g. Besvarelsen innleveres senest når tiden er ute, uten hensyn til om den er fullført eller ikke.
- h. Den som har avlagt de skriftlige prøver, kan ikke unndra seg sensur for disse.
- i. Dersom noen overveier å trekke seg fra prøven, skal vedkommende først konferere med enten dekanus, undervisningsleder eller studieveileder, avdelingsleder eller faglærer.
- j. Den som trekker seg fra en prøve, har ikke adgang til å gå opp til ny prøve ved begynnelsen av det påfølgende semester, men henvises til de følgende ordinære eksamener.

Eksamensbesvarelsene

- a. Besvarelsene ved skriftlige klausurprøver føres inn på særlige innføringsark, som eksamenskandidatene får utlevert.
- b. Oppgavens ordlyd skrives av etter det utdelte oppgaveark og føres på besvarelsens tittelside. Under dette skrives det kandidatnummer en har fått tildelt, dato, men ikke noe navn.
- c. Fakultetet kan etter søknad gi adgang til å levere eksamensbesvarelser avfattet på et av de vanlige fremmedspråk. Søknad om dette må leveres sammen med eksamensoppmeldingen.
- d. Dersom en besvarelse er vanskelig å lese på grunn av utydelig håndskrift, forkortelser og lignende, må eksamenskandidaten være forberedt på ikke å få sensur.
- e. Det er ikke adgang til å føre inn eksamensbesvarelser med blyant.

Sykdom under eksamensarbeid og eksamen, kontinuasjon

- a. Dersom en student på grunn av sykdom eller tvingende velferdsgrunner er hindret fra å levere inn skriftlige hjemmearbeider til fastsatt tid og så snart som mulig sender inn en legeerklæring som blir godkjent av fakultetet, kan vedkommende gis utsettelse med innleveringen. Av legeerklæringen må det gå tydelig fram i hvilket tidsrom studenten har vært sykmeldt, og om sykmeldingen var hel eller delvis. Legeerklæringer og velferdsgrunner godkjennes av undervisningsadministrasjonen.
- b. Dersom en student på grunn av sykdom eller tvingende velferdsgrunner er hindret fra å møte til en prøve og så snart som mulig sender inn legeerklæring som blir godkjent av fakultetet, kan studenten gis adgang til å avlegge vedkommende prøve ved kontinuasjon (utsatt prøve). Av legeerklæringen må det gå tydelig frem i hvilket tidsrom studenten er sykmeldt. Legeerklæringer og velferdsgrunner godkjennes av undervisningsadministrasjonen. Kontinuasjonsprøve skal holdes så snart studentens helse og forholdene forøvrig tillater det, om mulig innen det samme semester.
- c. Dersom en student blir syk under eksamen, må det som er utarbeidet av besvarelsen, innleveres til sensur før vedkommende forlater eksamenslokalet. I motsatt fall regner en at vedkommende har trukket seg fra eksamen. Dersom vedkommende innen en uke innsender legeerklæring som blir godkjent av fakultetet, kan studenten gis adgang til å avlegge prøven

ved kontinuasjon (utsatt prøve) etter samme bestemmelser som i pkt. b. Legeerklæringer godkjennes av undervisningsadministrasjonen.

3. FORSKRIFT FOR KLAGEBEHANDLING

(Jfr. Lov om universiteter og høyskoler §51 og §52)

§1 Klage over formelle feil ved eksamen

Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde være kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage avgjøres av styret selv eller av styrets klagenemnd på vegne av styret.

Hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. I motsatt fall holdes ny eksamen eller prøve med nye sensorer. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan påklages etter reglene i § 2.

Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.

Finner styret eller styrets klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.

§ 2 Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting

Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om slik begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen én uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.

Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg.

Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelig for studentene etter at karakterer er fastsatt.

En student kan klage skriftlig over karakteren for sine egne prestasjoner innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas. Er krav om begrunnelse for karakterfastsettingen eller klage over feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller

gjennomføring av sensuren framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.

Ved ny sensurering benyttes nye sensorer. Endring kan gjøres både til gunst og til ugunst for klager. Hvis den endelige karakter er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve, og klager får medhold i klage på sensuren over den skriftlige del av eksamenen, holdes ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter.

Bedømmelse av muntlig prestasjon eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Forprøver kan bare påklages når eksamen ikke er bestått. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan ikke påklages.

